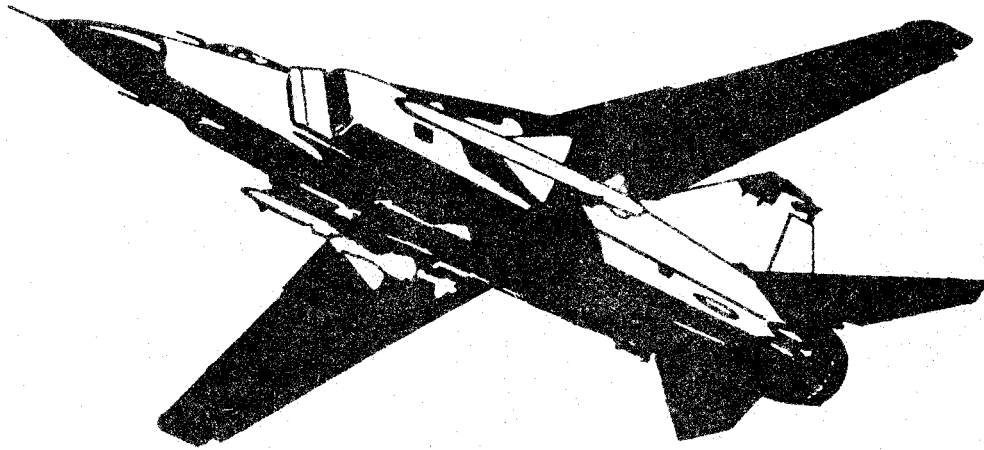

EXNR 67

BIBEX.

KONINKLIJKE LUCHTMACHT

INLICHTINGEN

SAMENVATTING

(ISAM)

10/80

Uitgegeven door de Luchtmachtstaf-Afd. Inlichtingen en Veiligheid

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LUCHTMACHTSTAF

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

Nr. : AIV/0964/ L-80

EX.NR.: 67

2509 LM 's-Gravenhage, 14 november 1980.
Prins Clauslaan 8
Tel. 81 43 21

Aan:
Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

(ISAM 10/80)

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendokument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het Hoofd
van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- c. worden gekopieerd.

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. 10/80
d.d. 14 november 1980.

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>	
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1	*)
Chef Defensiestaf t.a.v. Hoofd SIDS	2	
C- CTL	3	
C- Vlb Soesterberg	4	
C- Vlb Leeuwarden	5	
C- 322 Squadron)	6	
C- 323 Squadron) d.t.v. C- Vlb Leeuwarden	7	
C- GPLV/Vlb Deelen	8	
C- 298 Squadron)	9	
C- 299 Squadron) d.t.v. C- GPLV/Vlb Deelen	10	
C- 300 Squadron)	11	
C- Vlb Volkel	12	
C- 311 Squadron)	13	
C- 312 Squadron) d.t.v. C- Vlb Volkel	14	
C- 306 Squadron)	15	
C- Vlb Eindhoven	16	
C- 314 Squadron d.t.v. C- Vlb Eindhoven	17	
C- Vlb Twenthe	18	
C- 313 Squadron)	19	
C- 315 Squadron) d.t.v. C- Vlb Twenthe	20	
C- Vlb Gilze-Rijen	21	
C- 316 Squadron d.t.v. C- Vlb Gilze-Rijen	22	
C- 12GGW	23+68+69	
C- 3GGW	24 + 70	
C- 5GGW	25 + 71	
C- CRC/Mi1ATCC	26	
C- LVM Groep	27	
C- 1LK t.a.v. C- ASOC	28 + 29	
C- CLO	30 t.e.m. 32	
C- LIMOS	33	
C- LETS)	34	
C- KKLS)		
C- KLS tevens Vlb Ypenburg	35	
Directeur Luchtmacht Stafschool	36	
Lumat [redacted]	37	*)
Defat [redacted]	38	*)
Defat [redacted]	39	*)
Defat [redacted]	40	*)
Lumat [redacted]	41	*)
Defat [redacted]	42	*)
LaLumat [redacted]	43	*)
Defat [redacted]	44	*)
Defat [redacted]	45	*)
Defat [redacted]	46	*)

I.a.a.:

<u>I.a.a.:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	48
Hoofd MARID	49
Hoofd LAMID	50 + 51
Hoofd IDB d.t.v.Lu-Liaison Officier	52
DPKLu	53
DMKLu	54
DEBKLu - SCFin/PSCFin - SCAut - SCOrg	55
HPMV Brussel	56
NMR Neth. SHAPE t.a.v. Maj [REDACTED]	57
NMR Neth. AFCENT t.a.v. Maj [REDACTED]	58
NAK 2ATAF t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	59
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	60
C- 1LVG	61
<u>Intern aan:</u>	
BDL - PCLS - SCO - SCPL	62
H- AOD)	
H- ALBV) ter circulatie	63 *)
H- AV)	
H- AOB	64
H- APL	65
H- Sectie Contra-Inlichtingen	66
AIV/Inl Bibliotheek	67
Reserve exemplaren	47 + 72

-----
*) ter info, daarna retour aan het Hoofd van de
Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de
Luchtmachtstaf.

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.:</u>
<u>HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE</u>	I.1
<u>VLIEG- EN OEFENAKTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"</u>	I.1
Algemeen	I.1
Oefeningen in de periode 1 t.e.m. 31 oktober	I.1
Vliegercategorisatie ontmoetingen	I.1
Onderschepping van een sportvliegtuig in Oostduits luchtruim	I.2
<u>SLAGORDE MUTATIES / VLIEGTOEGEN</u>	I.3
Modernisering vliegtuigbestand bij 16e TLL regimenten	I.3
<u>LUCHTVERDEDIGING / OEFENINGEN EN TAKTIEK</u>	I.3
De amphibische capaciteit van het SA-8 GECKO systeem	I.3
<u>LUCHTVERDEDIGING / NIEUWE WAPENSYSTEMEN</u>	I.4
Sowjet tactische SAM-systemen in ontwikkelingen	I.4
<u>LSK / ALGEMEEN</u>	I.5
Nieuwe Poolse helicopter PZL SOKOL	I.5
Ontwikkelingen m.b.t. TU-144 CHARGER	I.6
IL-86 CAMBER ontwikkelingen	I.7
Luchtbrugfase t.b.v. halfjaarlijkse troepenrotatie	I.7
Irak / Iran	I.8

<u>MILITAIR / ALGEMEEN</u>	I.9
Sowjet defensie uitgaven	I.9
LL-aktiviteiten in de Sowjet-Unie	I.9
WP steun inzake Afghanistan	I.9
Sowjet militaire- en civiele satellieten	I.11+Bijl.(2 blz.)
<u>HOOFDSTUK II - POLEN / BUIGEN OF BARSTEN: EEN</u>	
<u>HERNIEUWDE CONFRONTATIE</u>	II.1/II.4

Foto 1: Nieuwe Poolse helicopter PZL SOKOL.

11. Ontwikkelingen m.b.t. TU-144-CHARGER. Het is bijna een jaar geleden, dat de laatste TU-144 CHARGER SST (Supersonic Transport) is geproduceerd. Het enige hoopvolle teken voor het Sowjet SST programma is de TU-144 D, naar verluidt een nieuw model, gebouwd naar een verbeterd ontwerp, voorzien van een nieuw navigatiesysteem en vooral nieuwe of gemodificeerde motoren. Dit ontwerp zou hebben geresulteerd in een aanzienlijke brandstofbesparing en daardoor een groter bereik met supersone kruissnelheid.

12. Van de 14 CHARGERS die tot nu toe zijn gebouwd, zijn er nog maar 6 in actieve dienst. Hiervan zijn er mogelijk 3 uitgerust met de nieuwe of gemodificeerde motoren. Van de overige 8 CHARGERS zijn er waarschijnlijk 3 ontmanteld, 2 zijn er neergestort en 1 staat er op een tentoonstelling. Verder ondergaat er 1 vleugelbelastingstesten en onlangs is er 1 ter beschikking gesteld aan het wetenschappelijk onderzoek instituut voor de luchtvaart van NOVOSIBIRSK.

13. Er zijn aanwijzingen dat de TU-144 is voorzien van een nieuwe motor, ontworpen door KOLESOV, die na de crash van een CHARGER in 1973 tijdens de luchtvaartshow in Parijs de opdracht zou hebben gekregen om een alternatieve motor voor de CHARGER te ontwikkelen. De CHARGER was bij zijn indiensttreding uit-

gerust met NK-144

HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE

Vlieg- en oefenactiviteiten in de "forward area"

1. Algemeen. In de maand oktober 1980 werd door de WP Taktische Lsk een routinematig vliegprogramma afgewerkt, dat deels beïnvloed werd door wisselvallige weersomstandigheden, die overigens normaal zijn voor het jaargetijde. Tot de oefenactiviteiten behoorden enkele luchtverdedigingsoefeningen en diverse verplaatsingsoefeningen, veelal ter squadronsterkte. Vanaf 15 oktober werd het vliegverkeer in de "forward area" gedomineerd door transportvluchten van en naar de Sowjet-Unie i.v.m. de luchtbrugfase van de halfjaarlijkse troepenrotatie. (zie apart item onder pt. 13). Het einde van de maand weerspiegelde een duidelijke daling in het normale taktische vliegverkeer, veroorzaakt door een bijna volledige vliegstilte bij de Sowjet Lsk in de DDR, Polen en Tsjechoslowakije. Op zich is de vliegstilte niet bijzonder opmerkelijk, aangezien een dergelijk fenomeen ook in de afgelopen jaren werd waargenomen en waarschijnlijk verband houdt met de festiviteiten op 7 en 8 november ter gelegenheid van de "Dag der Bolshevik revolutie" resp. de "Dag der Oktoberrevolutie".

2. Oefeningen in de periode 1 t.e.m. 31 oktober. Hoewel in de eerste week van de maand nog een levendige oefen- en opleidingsactiviteit in de gehele "forward area" viel waar te nemen, liep deze activiteit in de loop van de maand gestadig terug. Als voornaamste redenen kunnen hiervoor de wisselvallige weersomstandigheden en de halfjaarlijkse troepenrotatie van Sowjet strijdkrachten aangevoerd worden. Van enige interesse was een gecombineerde verplaatsings/luchtverdedigingsoefening op 24 oktober jl. waarbij een squadron NVA-lsk FISHBEDS van DREWITZ naar CESKE BUDEJOVICE in Tsjechoslowakije verplaatst werd. Op de heenreis fungeerden de Oostduitse toestellen als doel voor zowel Tsjechische onderscheppingsjagers als voor g/l GW eenheden. Op de retourvlucht werden de toestellen onderscheept door jagers van de NVA-wing PRESCHEN. Om de verplaatsing zo goed mogelijk te laten verlopen, werden NVA-verkeersleiders naar CESKE BUDEJOVICE gevlogen, hetgeen wederom een indicatie is voor taalproblemen binnen de WP strijdkrachten.

3. Vliegercategorisatie-ontmoetingen. (23 oktober t.e.m. 4 november 1980). Gedurende de laatste week van oktober werd een begin gemaakt met de zg. vliegercategorisatie-activiteiten. Op alle vijf Divisie hoofdkwartieren alsmede bij de luchtverkenningseenheid WERNEUCHEN werden vliegers en vliegtuigen van de

gesubordineerde resp.

gesubordineerde resp. zuster-eenheden samengetrokken, t.w.:

a. Noordelijke (71e) Vliegercorps:

16 (Jager) Div. Hk. DAMGARTEN : FISHBED-L/N - jagerrgt. DAMGARTEN
: FLOGGER-B - jagerrgt. FINOW

(+ mogelijk enkele FLOGGERS van jagerrgt. WITTSTOCK)

125 Jabow Div. Hk. MIROW : FLOGGER-D/J - jabowrgt. MIROW
: FITTER-Cmod. - jabowrgt. TEMPLIN
: FITTER-C - jabowrgt. NEURUPPIN

b. Zuidelijke (61e) Vliegercorps:

126 Jager Div. Hk. ZERBST : FLOGGER-B - jagerrgt. ZERBST
: FLOGGER-G - jagerrgt. KOETHEN
: FLOGGER-G - jagerrgt. JUETERBOG

6 Garde Jager Div. Hk. MERSEBURG : FLOGGER-B - jagerrgt. MERSEBURG
: FLOGGER-B - jagerrgt. FALKENBERG

105 Jabow Div. Hk. GROSSENHAIN : FITTER-D - jabowrgt. GROSSENHAIN
: FITTER-A - jabowrgt. BRAND
: FLOGGER-D/J - jabowrgt. FINSTER-
WALDE

c. Recce Regiment WERNEUCHEN: : FOXBAT-B/D - reccergt. WERNEUCHEN
: BREWER-D - reccergt. WELZOW
: FITTER-H - jagerreccergt.
ALLSTEDT

Ondanks de vliegstilte werd enerzijds een beperkt vliegprogramma, maar anderzijds waarschijnlijk een uitgebreid grondschoolprogramma afgewerkt.

4. Underschepping van een sportvliegtuig in Oostduits luchtruim. Op 22 oktober jl. werd een Westduits sportvliegtuig boven DDR-grondgebied door een 16e TLL WEIMAR-NOHRA HIND onderschept en tot landen gedwongen. Op het landingsterrein stond een HIP-helicopter van hetzelfde regiment gereed, om de inzittenden af te voeren. Het vliegtuig werd nauwkeurig onderzocht op de aanwezigheid van eventuele radio- en fotoapparatuur.

SLAGORDE MUTATIES

SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN

5. Modernisering vliegtuigbestand bij 16e TLL regimenten. In de verslagperiode werden wederom enkele FITTERS vanuit de Sowjet-Unie naar het 16e TLL vliegveld TEMPLIN overgebracht. Tevens werden enkele FITTERS-C van het TEMPLIN-bestand overgedaan aan het zuster-regiment op NEURUPPIN, dat een tiental FISHBEDs-J uitfaseerde en naar de Sowjet-Unie afvoerde.

Commentaar: Na de recente leveranties en uitfaseringsvluchten wordt aangenomen, dat het moderniseringsprogramma van de beide jachtbommenwerperregimenten is voltooid. De organieke sterkte bedraagt 45 FITTER-eenzitter-varianten en + 6 operationele trainerversies. De jachtbommenwerper Divisie van het Noordelijke Corps van het 16e TLL beschikt nu over twee FITTER-VG regimenten en één FLOGGER-D/J regiment. Indien ontwikkelingen in het Zuidelijke Corps een identiek verloop zullen krijgen, zal het FITTER-A regiment op BRAND t.z.t. met een FITTER-VG variant worden uitgerust.

6. Na een langdurige afwezigheid is het 16e TLL regiment WITTSTOCK op haar thuisbasis teruggekeerd. Het regiment was in januari jl. verplaatst naar het nabij gelegen 16e TLL vliegveld MIROW, waar conversie van FISHBED op FLOGGER-G plaatsvond. Sinds de maand mei heeft het regiment vanaf de 16e TLL basis DAMGARTEN geopereerd om vervolgens op 31 oktober jl. terug te keren naar WITTSTOCK. Aangenomen wordt, dat op laatstgenoemde basis renovatiewerkzaamheden hebben plaatsgevonden, een routineaangelegenheid bij de introductie van nieuwe gevechtsvliegtuigen.

LUCHTVERDEDIGING/OEFENINGEN EN TAKTIEK

7. De amphibische capaciteit van het SA-8 GECKO systeem. Naar aanleiding van een artikel in ISAM 9/80 (Hfst. I.19) lijkt het - gelet op recent ontvangen info - noodzakelijk nog enkele kritische kanttekeningen aan te brengen. Hoewel algemeen aangenomen wordt, dat het SA-8 GECKO systeem een amphibische capaciteit bezit en dit onlangs nogmaals bevestigd werd tijdens trainingsactiviteiten in de DDR, gebiedt de realiteit e.e.a. te relativeren. Tijdens de waarnemingen in de DDR was de TEL niet voorzien van enige gevechtsbewapening, t.w.: 6 GECKO Gws; het oefenbassin in de GRÖBENER SEE is speciaal voor deze trainingsdoeleinden aangelegd en is zeer zeker niet voorzien van de steile oevers, die

de rivieren in West-Europa

de rivieren van West-Europa typeren. Een volledig gevechtsgereede SA-8 TEL zal dan ook zeer moeilijk in en uit de meeste waterobstakels te krijgen zijn, terwijl tevens in aanmerking genomen dient te worden, het grote belang dat de Sowjet strijdkrachten aan hun brugleggingsmateriaal hechten. Concluderend kan gesteld worden, dat alhoewel het SA-8 GECKO systeem over amphibische capaciteiten beschikt, deze alleen in uiterste noodzaak benut zullen worden, m.a.w. als absoluut géén andere overzetmiddelen ter beschikking staan.

LUCHTVERDEDIGING/NIEUWE WAPENSYSTEMEN

8. Sowjet taktische SAM-systemen in ontwikkeling. Momenteel heeft de Sowjet-Unie naast de SA-11 en SA-13, resp. ter vervanging van c.q. als aanvulling op het SA-6 en SA-9 systeem, ook een vervangend systeem voor de SA-4, de SA-X-12 in ontwikkeling. De SA-X-12, ook wel aangeduid met "ADVANCED TACTICAL AIR DEFENCE SYSTEM" (ATADS) is een mobiel systeem, dat evenals de SA-4 op legerniveau zal worden ingevoerd en gericht zal zijn tegen middelbare- en hoge doelen. Naar verwachting zal de SA-X-12 lanceerinrichting voorzien zijn van geleide wapens in containers in combinatie met een vuurleidingsradar. Het is mogelijk dat dit nieuwe systeem ook korte afstands ballistische raketten kan bestrijden.

Commentaar: Binnen korte tijd is dit het derde taktische SAM-systeem dat gemeld wordt als opvolger van een thans reeds jaren in gebruik zijnde grond-lucht GW systeem. Belangrijkste verbeteringen betreffen installatie van een moderne zg. "pulse-doppler"- vuurleidingsradar op het lanceervoertuig, hetgeen tevens positief bijdraagt aan de in het algemeen verhoogde "ECCM-capability". T.b.v. de strategische luchtverdediging is in hetzelfde tijdsbestek de initiële opstelling van het (langverwachte) PVO-SAM systeem - de SA-X-10 - in het oostelijk deel van de zg. "Moskou-Ring" verwezenlijkt. (zie ISAM 9/80). Voorlopig zijn vier proefopstellingen met zes lanceerinrichtingen ter vervanging van het SA-1 GUILD systeem waargenomen. Mede t.b.v. de PVO is de beproeving van een gemodificeerde MIG-25 FOXBAT AWX-jager, met zeer waarschijnlijk zg. "look-down/shoot-down" - capaciteit van belang. Het zal duidelijk zijn, dat de luchtverdediging bij de Sowjets, zowel taktisch als strategisch gezien, nog steeds een hoge prioriteit geniet.

LSK/ALGEMEEN

LSK/ALGEMEEN

9. Nieuwe Poolse heli-copter PZL SOKOL. De Poolse luchtvaartindustrie start binnenkort met de seriebouw van een nieuwe heli-copter, die primair ter ver-vanging van de MI-4 HOUND is bestemd. Het betreft hier een Pools ontwerp, uitgerust met twee turbine-straalmotoren, dat veertien personen of 1500 kg vracht kan vervoeren. Het vooraanzicht doet sterk aan de MI-2 HOPLITE den-ken, maar de romp en de rotorbladen zijn geheel uniek. Vooral de toepassing van glasfiber in de rotorbladen is opmerkelijk. De PZL SOKOL is de eerste Oost-europese heli-copter in deze klasse, die van deze moderne constructietechniek heeft geprofiteerd. Het aantal te bouwen exemplaren zou zo'n 1.000 stuks kun-nen bedragen.

10. Belangrijkste gegevens:

- Lengte (totaal)	18,85	m
(romp)	13,53	m
Hoogte	4,15	m
Breedte (romp)	1,80	m
Hoofd-rotor-diameter	15,70	m (4 bladen)
Staart-rotor-diameter	2,99	m (3 bladen)
Kabine-afmetingen (lxbxh)	3,20 x 1,40 x 1,56	m
- Max. Startgewicht	6.000	kg
- Leeg gewicht	3.490	kg
- Kruissnelheid	220	km/u
- Dienstplafond	5.000	m
- Vliegbereik (normaal)	600	km
(met extra tank)	1.100	km

Foto 1:

gerust met NK-144 turbofans met afterburners. Mogelijkerwijs zijn de Sowjets nu overgeschakeld op een type motor, dat de beste eigenschappen van zowel een turbojet als turbofan in zich verenigt. E.e.a. wordt verwezenlijkt door een variabele omloopratio.

Commentaar: Of deze gemodificeerde CHARGER een positieve invloed zal hebben op het tot nu toe door tegenslagen geplaagde Sowjet SST programma zal afhankelijk zijn van het resultaat van de huidige testvluchten. Het is zeer wel mogelijk dat de KOLESOV-motoren ook hun toepassing vinden in o.m. de BACKFIRE en eventueel nog in gebruik te stellen supersonische bommenwerpers.

14. IL-86 CAMBER ontwikkelingen. Gedurende de week van 27 oktober jl. werd een ILYUSHIN IL-86 CAMBER, het eerste Sowjet zg. wide-body passagiersvliegtuig, tentoongesteld op het vliegveld BERLIN-SCHOENEFELD in de DDR. Dit was de eerste buitenlandse vlucht van een CAMBER sinds de luchtvaarttentoonstelling van 1979 in Parijs. De IL-86 CAMBER, waarvan er naar schatting vijf zijn voltooid, was voorbestemd om het visitekaartje te zijn van Aeroflot tijdens de dit jaar gehouden Olympische Spelen te Moskou. Motorproblemen zorgden echter voor onverwachte vertraging van het programma, maar recente waarnemingen geven de indruk, dat de problemen zijn opgelost, zodat het 350 passagiers vervoerende toestel in de naaste toekomst mogelijk veelvuldiger binnen en buiten de Sowjet-Unie zal zijn waar te nemen.

Commentaar: Het probleem waar de Sowjets hoofdzakelijk mee kampen, is het ontbreken van de geavanceerde technologie om de westerse zg. "high by-pass ratio turbofans" te bouwen, zoals toegepast in de BOEING 747 en de DC-10. Met de aflevering van DC-10 toestellen aan de Afghaanse luchtvaartmij. ARIANA, mag echter verondersteld worden, dat de Sowjets in de nabije toekomst ook dit probleem kunnen overwinnen, temeer daar op het vliegveld KABUL nieuwe reserve motoren voor DC-10's beschikbaar waren.

15. Luchtbrugfase t.b.v. halfjaarlijkse (najaars)-troepenrotatie. De luchtbrugfase t.b.v. de halfjaarlijkse rotatie van Sowjet strijdkrachten in de "forward area" liep van 15 oktober t.e.m. 4 november, zodat exact drie weken

in beslag genomen

in beslag genomen werden, waarin naar schatting 930 vluchten werden uitgevoerd. Hoewel exacte aantallen nimmer te verstrekken zijn, zouden gezien de gebruikte vliegtuigtypen (TU-154, TU-134 en IL-62) maximaal 135.000 troepen in de DDR, Polen en Tsjechoslowakije gerouleerd kunnen zijn. In verhouding tot voorgaande najaarsrotaties, die in het algemeen een wat grotere omvang hebben dan de voorjaarsrotaties, duidt dit op een forse hoeveelheid troepen, slechts overtroffen in de herfst van 1976, toen het recordaantal van 147.000 manschappen gerouleerd zou zijn. Verdeeld over de drie "forward area" landen is het volgende verhoudingsgewijze overzicht te geven:

<u>Vluchten Per Land</u>		<u>Vluchten Per Vliegtuigtype</u>	
DDR	: 75,5 %	TU-154 CARELESS	: 62,5 %
Tsjechoslowakije	: 14,5 %	TU-134 CRUSTY	: 34 %
Polen	: 10 %	IL-62 CLASSIC	: 3,5 %

16. Voor wat betreft de ingezette vliegtuigtypen dient opgemerkt te worden, dat meer gebruik gemaakt is van de TUPOLEV TU-154 (en in het bijzonder van de 180 passagiers vervoerende B-versie), ten koste van de kleinere TU-134 CRUSTY. Dit had o.a. tot gevolg, dat met hetzelfde aantal vluchten een niet onaanzienlijk groter aantal vervoerd kon worden.

Commentaar: Tot nu toe duiden gedane waarnemingen op een normaal, soepel verlopen rotatie, waarbij geen bewijzen zijn vastgesteld over enige versterking van de Sowjet strijdkrachten in de "forward area". Hoewel één bron het als opmerkelijk ervoer, dat ondanks de "terugtrekking" van een volledige Sowjet divisie uit de DDR, het aantal vervoerde troepen eigenlijk slechts was toegenomen, wordt dzz. (wederom) gewezen op het gebrek aan exacte informatie over vliegtuigbezetting op heen- resp. terugreis. De mogelijkheid mag niet uitgesloten worden, dat vliegtuigen half-vol of leeg heen-gevlogen werden en met een volle bezetting terugkeerden. Ook het omgekeerde zou, alhoewel in beperktere mate, mogelijk kunnen zijn. Voorzichtigheid blijft geboden, zolang géén totaal beeld van de rotatie per trein en evt. andere transportmogelijkheden is verkregen.

17. Irak-Iran. Ten aanzien van de luchtoorlog zijn géén inlichtingen beschikbaar, die zouden kunnen bijdragen tot een goede beeldvorming over inzet, tactiek, vlieg-gereedstelling, effectiviteit etc. Materieel transporten, waaronder ZU 23/2 lucht-
doelartilleriestukken,

doelartilloriestukken, werden in de verslagperiode waargenomen tussen Syrië en Iran, waarbij gebruik gemaakt werd van Iraanse BOEINGS 747.

MILITAIR ALGEMEEN

18. Sowjet defensie uitgaven. De Minister van Financiën van de Sowjet-Unie, Garbuzov, kondigde op 2 oktober jl. aan dat naar verwachting in 1981 17,05 miljard roebel t.b.v. defensie zal worden uitgegeven. Het gepubliceerde cijfer voor 1980 was 17,1 miljard en voor de 3 voorafgaande jaren 17,2 miljard. De werkelijke Sowjet uitgaven voor defensie (naar wat de VS onder defensie verstaan) liggen dit jaar aanzienlijk hoger, vooral gezien de modernisering en uitbreiding van de Sowjet strijdkrachten in de afgelopen jaren. Ze zullen in totaal zo'n 61 tot 66 miljard roebel bedragen (op basis van in 1970 vigerende prijzen); bijna 4 maal zo hoog als het gepubliceerde bedrag en 4 à 5 % hoger dan de geschatte defensie uitgaven van vorig jaar.

19. LL-activiteiten in de Sowjet-Unie. Een onafhankelijke LL-eenheid in een kazerne te BIROBIDZHAN (FEMD) is de 6e eenheid van dit type die sinds januari van dit jaar is gerapporteerd. De andere eenheden bevinden zich in: AKTOGAY (CAMD), BREST (BEMD), CHERNYAKOVSK (BAMD), NIKOLAYEV (ODMD) en COTTBUS (GSFG).

Commentaar: De eenheden die aanvankelijk werden aangeduid als "independent airborne units" kunnen waarschijnlijk beter gedefiniëerd worden met de term "air assault brigades". Gebleken is dat de eenheden de omvang van een brigade hebben met - naar verwachting - de volgende uitrusting: 2 (mogelijk 3) BMD bataljons, een LL-bataljon, een D-30/122 mm artillerie bataljon, waarschijnlijk incl. een M-1975 MRL (GAZ-66) battery, een ZU-23 AA battery en ondersteuningseenheden t.b.v. zo'n 1800 tot 2000 man. Er wordt nog steeds aangenomen dat deze brigades opereren op MD/Front-niveau en dus niet vallen onder het hoofdkwartier van de Sowjet LL-troepen.

20. WP steun inzake Afghanistan. Uitgaande van het standpunt dat haar aanwezigheid in Afghanistan namens de socialistische landen is, heeft de Sowjet-Unie druk uitgeoefend op de WP bondgenoten om steun te verlenen op diplomatiek-, economisch- en humanitair gebied. Als resultaat van Moskou's aandringen hebben

de WP-landen nu volledige

de WP-landen nu volledige diplomatieke betrekkingen met Afghanistan en steunen ze de Sowjet-Unie moreel voor het forum van de wereld. Blijkbaar is niet aangedrongen op militaire bijstand want er is geen enkel bewijs voor de aanwezigheid van Oosteuropese strijdkrachten in Afghanistan. Ondanks nadrukkelijk verzoek om andersoortige hulp, bleef de reactie van de WP-landen minimaal. Sinds de interventie hebben de bondgenoten van de Sowjet-Unie de volgende, beperkte bijstand verleend:

- a. DDR. Wetenschappelijke hulp, training van partij kader, een drukkerij t.b.v. de Afghaanse partij. Voorts een lening voor een telecommunicatiesysteem, medische hulp, bijstand in geval van overstromingen, (waarschijnlijk) enige militaire training en enkele inlichtingenadviseurs.
- b. Tsjechoslowakije. Handelsovereenkomst, medische uitrusting en (waarschijnlijk) medisch personeel, technologische hulp, verkoop van enige honderden trucks, bouw materiaal, scholing van Afghaanse diplomaten en een militair opleidingscentrum.
- c. Bulgarije. Samenwerkingsovereenkomst tot 1981, humanitaire hulp, trucks, militaire uniformen, wetenschappelijke hulp, partijsamenwerking en mogelijk beperkte militaire training van het Afghaanse leger.
- d. Polen. Hulp inzake het bankwezen, technische bijstand, kartografische projecten en medische hulp voor Afghaanse gewonden.
- e. Hongarije. Voor zover bekend geen materiële hulp; wel beperkte wetenschappelijke hulp, samenwerking op 't gebied van jeugdorganisaties en mogelijk op zeer beperkte schaal training van het Afghaanse leger.

21. De Oosteuropese landen hebben ook Afghaanse delegaties ontvangen en publiciteit gegeven aan hun solidariteit met Afghanistan. Een uitzondering was Roemenië, welk land zich zowel voor daadwerkelijke hulp aan Kaboel als morele steun t.a.v. de interventie in Afghanistan het minst enthousiast toonde. In het algemeen wordt de WP hulp, ondanks het ogenschijnlijk brede scala van activiteiten, van weinig betekenis geacht. Aan de beperkte steun van het WP en het gebrek aan enthousiasme liggen hoogstwaarschijnlijk de volgende overwegingen ten grondslag:

- a. Er is een precedent geschapen voor een Sowjet-interventie elders (incl. Oost-Europa).

b. De economische

[REDACTED]

- b. De economische betrekkingen met het Westen kunnen in gevaar komen.
- c. Het belang van haar zuidflank wordt door de Sowjet-Unie overschat.
- d. Evt. hulp die gegeven wordt zal de toch al slechte economische situatie in eigen land nog verergeren.

22. Zo zijn de Sowjets de belangrijkste bron voor Afghanistan v.w.b. economische en militaire steun. Om de Afghaanse economie aan de gang te houden levert Moskou veel voedsel, brandstof, kleding en andere consumentengoederen. Per saldo zijn de Sowjets vermoedelijk teleurgesteld over het lage niveau van de WP-steun, vooral over de minimale economische hulp. Er mag echter verwacht worden dat Moskou druk zal blijven uitoefenen op haar bondgenoten om Afghanistan nog meer te ondersteunen in naam van de socialistische solidariteit.

GEHEIM

B-2

23. Sowjet Militaire en Civiele Satellieten. Eind oktober 1980 had de SU 88 satellieten in een baan om de aarde. Hiervan dienen 64 een specifiek militair doel, 23 hadden civiele doeleinden, terwijl van 1 het doel niet bekend is. In hoofdstuk II van ISAM 7/78 werd reeds eerder een uitgebreid overzicht opgenomen van de soorten militaire satellieten, die de SU over het algemeen in gebruik heeft. Ter "up-dating" van dit artikel is in de bijlage van dit hoofdstuk een overzicht opgenomen van de typen satellieten die eind oktober 1980 in omloop waren, alsmede een overzicht van de in de jaren 1977 t.e.m. 1979 gelanceerde satellieten.

SOWJET SATELLIETEN

SOWJET SATELLIETEN

<u>In omloop eind oktober 1980:</u>	<u>Aantal:</u>
a. <u>Militaire satellieten.</u>	64
Early Warning	3
Fotoverkenning	1
ELINT	8
RORSAT	-
Radarcالیbratie	7
Anti-satelliettypen-doeltype	1
-onderschepper	-
Navigatie	11
Geodesie	1
Verbindingen	32
b. <u>Civiele satellieten.</u>	23
Verbindingen	12
Bemande ruimtevaart-ruimtestation	1
-bevoorrading	1
Weerwaarneming (ook t.b.v. militair gebruik)	6
Wetenschappelijk en Research	3
c. <u>U/i satellieten.</u>	1

Functie:

<u>Functie:</u>	<u>Aantal:</u>		
	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>
Fotoverkenning	33	34	36
ELINT	8	7	6
EORSAT	-	-	2
RORSAT	2	-	-
Verbindingen (militair)	13	39	22
Navigatie (mil. + civ.)	8	8	6
Geodesie	1	1	-
Early Warning	3	2	2
Radarcalibratie	6	2	3(?)
Anti Satellietfunctie	7	1	-
Bemande ruimtevaart	4	5	3
Onbemande ruimtevaart	-	-	1
Bevoorradingstransport	-	4	4
Test bemande ruimtevaart	1	3	2
Weerwaarneming (mil. + civ.)	4	1	3
Verbindingen (civiel)	5	6	7
Research	6	3	5
Interplanetaire research	-	2	-
u/i	3	1	-
Totaal:	104	119	102
	=====	=====	=====

[REDACTED]

HOOFDSTUK II - POLEN/BUIGEN OF BARSTEN: EEN HERNIEUWDE

CONFRONTATIE

(Vervolg op de Hoofdstukken IV en II van resp. ISAM 8 en 9/80).

1. Na een wekenlang juridisch touwtrekken tussen de onafhankelijke vakorganisatie Solidariteit en de districtsrechtbank in Warschau over de inhoud van de Solidariteit-statuten heeft de rechtbank op 24 oktober (precies één maand na de aanvraag tot registratie) besloten Solidariteit te registreren en als rechtspersoon te erkennen. Echter niet dan nadat door de rechtbank eigenmachtig en tegen de normale juridische regels in twee wijzigingen in de statuten waren aangebracht. Zo werd expliciet toegevoegd dat Solidariteit (evenals eerder door de rechtbank geregistreerde vakbonden) de leidende rol van de PVAP (Poolse CP) erkent. Tot dan toe beperkende statuten zich tot de verklaring dat Solidariteit zich als vakorganisatie zal houden aan de regels, die in de Poolse grondwet zijn vastgelegd, wat neer zou komen op een impliciete erkenning van de leidende rol van de PVAP. Eveneens werden door de rechtbank gedetailleerde richtlijnen voor tijd en wijze waarop stakingen mogen worden uitgeroepen*) geschrapt. Toegevoegd werd dat stakingen slechts worden uitgeroepen als laatste mogelijkheid en dat zij alléén mogen plaatsvinden "binnen bindende wettelijke normen". In de huidige wetgeving komt een regeling van "werkonderbrekingen" niet voor en een nieuwe arbeidswet, die daarin zou moeten gaan voorzien, is nog slechts in een voorbereidende fase.

2. Reactie Solidariteit: nieuwe eisen. Vakbondsleider [REDACTED] verklaarde op een persconferentie direct na de beslissing van de rechtbank, dat de wijzigingen het akkoord van GDANSK ondermijnen o.a. omdat de rechtbank het stakingsrecht heeft geschrapt. Solidariteit zal de wijzigingen negeren en gaan werken conform de oorspronkelijke statuten. Ook wordt overwogen tegen het vonnis van de rechtbank (binnen 14 dagen) in beroep te gaan. De onvrede over de door de rechtbank genomen beslissing bereikte maandag 27 oktober een hoogtepunt tijdens een vergadering van de nationale coördinatiecommissie van Solidariteit. De beslissing van een meerderheid van de afgevaardigden uit geheel Polen om tot een algemene staking over te gaan kon door het bestuur van Solidariteit o.l.v. [REDACTED]

slechts enigszins

---

*) Zo maakte Solidariteit o.a. een onderscheid tussen een waarschuwingsstaking (per bedrijf en maximaal 12 uur) en een algemene staking.

[REDACTED]

slechts enigszins afgezwakt worden door aan het ultimatum aan Premier [REDACTED] om voor de avond van de 28ste oktober in GDANSK uitleg over de wijzigingen te geven, toe te voegen, dat "wanneer de regering zou weigeren besprekingen aan te gaan de onafhankelijke vakbonden zich zullen omvormen tot stakingscomité's en de nodige maatregelen zullen treffen".

3. Nadat [REDACTED] eerst liet weten op 28 oktober "verhinderd" te zijn, maar wel twee dagen later te willen komen, verscheen in de morgen van 28 oktober onverwacht vice-premier [REDACTED] in GDANSK. Na een gesprek tussen [REDACTED] en [REDACTED] die in augustus samen het akkoord van GDANSK hebben gesloten, heeft Solidariteit besloten met het uitroepen van een algemene staking te wachten tot 12 november. De uitnodiging van premier [REDACTED] om op 31 oktober met 10 vakbondsleiders een onderhoud te hebben werd aangenomen onder voorwaarde dat uitkomst van de onderhandelingen in de media gepubliceerd zou worden. Gelijktijdig werd [REDACTED] een lijst met 10 eisen overhandigd, die de coördinatiecommissie dinsdag had opgesteld:

- a. onmiddellijke registratie van Solidariteit door de rechter, zonder wijziging van de statuten;
- b. toestemming voor Solidariteit om vakbondsactiviteiten te bedrijven, alsof de statuten van deze organisatie in hun oorspronkelijke vorm waren goedgekeurd, zonder toevoeging van een politieke verklaring of beperking van het stakingsrecht;
- c. onmiddellijke bekendmaking in de media van de registratie van Solidariteit, met vermelding van het feit dat deze vakcentrale de wijzigingen in haar statuten van de hand wijst;
- d. ter beschikkingstelling aan Solidariteit - binnen één week - van middelen om publicaties te drukken en uit te geven. Vrijgeving door de Poolse douane van drukapparatuur die uit het buitenland aan Solidariteit is toegestuurd en nu nog aan de grens wordt tegengehouden. Toewijzing van radio- en televisiezendtijd (één kwartier per week) aan Solidariteit;
- e. verbetering van de bevoorrading in de winkels en invoering van distributiebonnen voor vlees per 1 januari;

f. afhandeling van

[REDACTED]

- f. afhandeling van de nog niet afgesloten salarisonderhandelingen binnen één week;
- g. onverwijldde registratie - zonder wijzigingen in de statuten - van Boeren-Solidariteit, een onafhankelijke organisatie van boeren die met de vakcentrale Solidariteit nauwe betrekkingen onderhoudt;
- h. banen voor de personen, genoemd in punt 4 van het akkoord van GDANSK (ontslagen arbeiders, van de universiteit verwijderde studenten, politieke gevangenen);
- i. legalisatie van het stakingsrecht in overeenstemming met de afspraken in het akkoord van GDANSK;
- j. vernietiging door het Administratief hof van de wijzigingen die de rechter van Warschau heeft aangebracht in de statuten van Solidariteit.

4. Een hernieuwde poging van [REDACTED] om de dreiging die van een algemene staking voor 12 november uitgaat af te zakken, door een verklaring dat deze staking het karakter zou dragen van "een mobilisatie van de leden" van Solidariteit, die "geen al te nadelige gevolgen" zou mogen hebben voor de Poolse economie, werd door de Coördinatiecommissie verworpen.

5. Voorlopige conclusies. De wijzigingen in de statuten werden door de Poolse autoriteiten en partijleiding voornamelijk gemotiveerd als een noodzakelijk bewijs dat Polen trouw aan het socialisme blijft en moeten kennelijk dienen als verweer tegen de scherpe kritiek van enkele broederpartijen. Met name de SED en de Tsjechoslowaakse CP zijn fel van leer getrokken door onder andere Solidariteit als een anti-socialistische organisatie te bestempelen, terwijl beiden bovendien reisbeperkende maatregelen namen, die inhoudelijk op het sluiten van de grens met Polen neerkomen. Gelijktijdig viel een verhoogde militaire activiteit in en rond Polen waar te nemen. Het onverwachte "vriendschaps- en werk"-bezoek dat partijleider [REDACTED] en premier [REDACTED] op 30 oktober, één dag voor de belangrijke besprekingen tussen [REDACTED] en Solidariteit, aan Moskou brachten was ongetwijfeld bedoeld om in onderling overleg een gemeenschappelijke beleidslijn vast te stellen.

6. Ongeacht de

[REDACTED]

6. Ongeacht de uitkomst van de besprekingen in Moskou en Warschau heeft Solidariteit in principe de keuze uit drie alternatieven. Allereerst het aanvaarden van de beslissing van de rechtbank. De wijzigingen garanderen Solidariteit in elk geval een zekere ruimte voor activiteiten en de erkenning als rechtspersoon heeft ook positieve kanten. Daardoor wordt de behartiging van de arbeidersbelangen vergemakkelijkt, terwijl plaatselijke autoriteiten en partijfunctionarissen Solidariteit openlijk niet meer zullen kunnen tegenwerken. Bovendien kan dan aan de op- en uitbouw van Solidariteit begonnen worden, omdat de wettelijke beperkingen voor het leveren van kantoorruimte, meubilair en drukpersen weggefallen zijn. [REDACTED] zou in de onderhandelingen dan wel duidelijk naar voren moeten brengen dat de wijzigingen door externe druk opgelegd zijn en eventueel de bittere pil moeten vergulden met het toezeggen van voor het functioneren van de vakbonden noodzakelijke faciliteiten. In tweede instantie zou Solidariteit in beroep kunnen gaan tegen de beslissing van de rechtbank. Juridisch gesproken staat zij echter zwak en zou met een langdurige procedure rekening gehouden moeten worden, waarin het ontberen van rechtspersoonlijkheid grote nadelen met zich mee zou brengen. Als derde mogelijkheid blijft de harde confrontatie met de autoriteiten over. Voor het eerst zijn nu binnen Solidariteit duidelijk twee stromingen waar te nemen: een radicale vleugel en een meer gematigde vleugel waartoe o.a. [REDACTED] behoort, die allereerst wettelijke wegen willen behandelen.

7. De uitslag van de beraadslagingen van de coördinatiecommissie laat zien dat een meerderheid geporteerd is voor een harde opstelling. Indien Solidariteit inderdaad op scherp zal spelen dreigt er een gevaarlijke confrontatie met de Poolse overheid, die opnieuw het risico van externe "socialistische broederhulp" zal invoeren.

[REDACTED]